

La immigració, una oportunitat per a tots

Constanza Forteza

Jaume Font, actual conseller de Medi Ambient, agafa la llarga experiència que acumula com a batle de sa Pobla, municipi d'emigrants, per fer un discurs d'activista de "trinxera", com ell mateix diu. Es lleva de damunt sense cap dissimulació els

raonaments de fons o les consideracions globals, que són una pèrdua de temps que no té, o una manera, "per a alguns partits", de justificar discursos. Ell, mentre es mou pels corredors de la conselleria com si algú el perseguís, manté l'actitud del batle que ha guanyat les batalles en el terreny personal i vol parlar dels immigrants que ha conegut, de casos, dels problemes que ha hagut de resoldre, dels conflictes que ha evitat. Vol

que la consideració de la immigració canviï les tornes, que s'instal·li una mentalitat optimista, que s'entengui que un immigrant ocupat en un treball que no volem fer nosaltres és una "oportunitat" per a aquesta societat. I, mentre, no crear conflictes artificials, fer i fer per garantir drets i igualtats. I fer perquè d'aquí a deu, dotze o quinze anys, i com a altres països, no ens trobem amb focus empantanats en reaccions de xenofòbia.

- Què pensa quan algunes veus relacionen l'augment demogràfic, i més aviat l'augment de la immigració laboral provinent de països pobres, amb els perills per a la sostenibilitat de les Illes? Considera que raonar d'aquesta manera pot ser perillós?

- Aquest argument pot ser..., dir que l'augment de la immigració pot posar en perill la sostenibilitat... Abans de res jo vull dir una cosa: la gent no es mou perquè sí, es mou perquè allà on és no hi està bé. A cap de nosaltres no ens agradaria haver de moure'ns de la casa on sempre hem viscut. Vénen perquè hi ha pobresa, perquè tenen la il·lusió de mantenir una família, la il·lusió de tenir futur. Per tant, quan es parla d'aquestes coses hem d'anar molt alerta, perquè sense voler podem ferir molta de gent, parlem de gent, de gent que no coneixem, de la qual no en sabem res, no sabem com és la seva feina, com és la seva casa ni la seva sensibilitat. A mi aquest tipus d'afirmacions em preocupen. I més a una societat que es diu moderna i que se suposa que pretén, per a tots, un estat del benestar.

- Però aquesta relació l'ha establerta públicament un partit com Unió Mallorquina. Maria Antònia Munar destacà clarament, a un discurs institucional, que "volem turistes rics", dient que "aquí no hi cabrem" quan es referia a la immigració laboral. Pensa que és possible establir un hipotètic control selectiu d'aquest tipus?

- Bé, aquest tipus d'expressions no provenen només de Maria Antònia Munar. La consellera que era aquí, a Medi Ambient, també va dir que sobraven tres milions de persones.

- Sí, però es referia a l'afluència turística no a la d'immigrants.

- És igual. Les persones són persones, siguin turistes o siguin immigrants. I les persones tenen drets, els mateixos per a tots, iguals per a tots. La qüestió és no fer distincions. La meua responsabilitat, la que em correspon ara, és la de fer medi ambient, és la que em toca ara. L'ordenació del territori i l'urbanisme són competències dels consells i dels ajuntaments, per tant, ells hauran de decidir fins on volen arribar. Ara bé, sabent que el marc, (el marc que no ha pogut tocar ningú), del creixement general, el marquen les Directrius d'ordenació territorial... El creixement del 10% fixat a deu anys a les Directrius, més els percentatges de reconversió territorial, a mi no em preocupen, encara queda espai suficient per créixer progressivament, la qüestió és créixer d'una manera... com diria..?, és que saps que és de complicat aquest tema!

"EL MARC ÉS LA LLEI D'ESTRANGERIA"

- Però, teòricament, una comunitat que no pot tenir control directe sobre els fluxos migratoris i que tampoc no pot incidir en el model econòmic global, l'única manera que té d'influir sobre la qüestió és a través del model territorial. I aquest model o no s'ha incorporat o encara permet creixements molt importants, urbanístics i demogràfics.

- No, aquesta comunitat sí que pot tenir un control sobre els fluxos migratoris, a través de la Llei d'estrangeria, aquest és el marc. Hi ha hagut gent que ha dit que aques-

ta llei hauria de permetre un forat encara més gran per passar la gent. Hem de creure en la Llei d'estrangeria, tot i que resulta absurd veure gent que diu que encara és massa tancada. Una argumentació que contrasta amb la qüestió que vostè em demana, sobre com controlar que no entrin més immigrants, plantejament que és el que fa la societat, aquesta és la realitat. I la realitat, al meu parer, és creure en la Llei d'estrangeria. Perquè si hi creim, té solució el control. En cas contrari, ens trobarem amb una discussió política, plena de plantejaments ideològics, però sense resoldre el problema. S'ha d'aplicar la Llei d'estrangeria, s'ha d'aconseguir que els que vénen aquí respectin els nostres costums, que hi hagi una igualtat de drets de les persones, siguin homes o dones, per als d'aquí i per als de fora, i això significa drets d'escolarització i que, lògicament, tinguin l'oportunitat de viure dignament. I això significa que quan parlem de delictes i delinqüents no s'ha de parlar mai de l'origen sinó de l'actuació d'un ciutadà, sigui d'on sigui. És massa fàcil dir: "ha robat un...", i especificar d'on ve aquesta persona. Això no ho hem de permetre. És injust, això. Ara bé, sense una llei d'estrangeria no hi pot haver control.

"En temes d'immigració s'ha de ser a la trinxera, perquè no hi ha cap manual. Mentre es vulguin muntar lluites ideològiques sobre la qüestió, no es donaran solucions al problema"

- Però la Llei d'estrangeria, tal i com està plantejada, no crea un embut burocràtic impossible de complir?, no genera que els immigrants vinguin igualment i que es trobin permanentment en situació d'il·legalitat?

- Els immigrants vénen perquè fugen de la misèria. A partir d'aquí, és evident que difícilment aturarem les persones que es troben en aquesta situació, no els aturarem! Qualsevol persona que es trobi amb dificultats per alimentar els seus fills, per donar-los un medicament, per dur-los a escola..., lògicament mourà cel i terra per anar a un lloc on aquests drets mínims estiguin garantits per als seus fills. I, des d'aquí, com podem situar-nos? Lògicament, només a través de la llei, en el nostre cas a través de la Llei d'estrangeria. Però resulta que hi ha partits d'esquerres que diuen que és massa restrictiva. Com quedam? El plantejament d'inici està viciat i, és clar, atès que està viciat, no té solució. I en tot això s'ha de ser molt responsable. En temes d'immigració s'ha de ser a la trinxera, és l'únic lloc des d'on es pot aprendre, perquè no hi ha cap manual. Ara bé, mentre es vulguin muntar lluites ideològiques sobre aquesta qüestió, no es donen solucions al problema.

MENYS DISCUSSIONS IDEOLÒGIQUES, MÉS ACTUACIONS

- Però, segons el que diu, no va ser una irresponsabilitat aixecar la bandera d'"aquí sobra gent" aplicada únicament als estrangers dels països no desenvolupats?

- Jo no crec que s'hagin de carregar les tintes sobre Maria Antònia Munar. Al cap i a la fi, és més honest, de vegades, dir allò que un pensa que no l'actitud de la gent que ho diu per darrere per a, després, de cara a la galeria, indicar que la Llei d'estrangeria és massa restrictiva. I a

mi no m'importa el que s'ha dit o s'ha deixat de dir, la qüestió és, en temes de creixement, establir en els plans territorials de cada illa les determinacions que siguin necessàries. I, després, amb relació a la circulació de les persones, aplicar la Llei d'estrangeria. I vull recordar que el Partit Popular, amb l'aprovació de les Directrius de l'any 1999, va acotar aquest tema, pendent que els plans territorials el concretin. Quin és el problema, que no ha de ser un 10% sinó un 5%? Jo, això no ho discutiré. Però és evident que la mare de tot són les Directrius. Al final, el

"Sembla que la gent ha descobert la immigració fa cinc anys quan, nosaltres, el 83 i des de sa Pobra, ja parlàvem de la realitat i ningú no ens escoltava"

plantejament de com hem de ser sostenibles a aquesta terra el marcaren les DOT, aprovades en temps de l'anterior executiu del Partit Popular en el govern de Jaume Matas. La resta és voler aportar al debat un contingut polític partidista. Tot és una qüestió de mesura, en aquest tema i en el mediambiental. Què és més "verd" salinitzar un aquífer per no voler construir una dessaladora o construir-la? Tenim els aquífers d'Inca-sa Pobra en procés de salinització i en una situació que és el resultat de no voler fer una dessaladora a Alcúdia. Conclusió: d'aquí a uns anys tendrem un aquífer d'aigua salada. El tema és la mesura, hem d'aprendre a mesurar. En el tema mediambiental hem d'aprendre a mesurar, en temes d'aigua, en temes de fems..., però discutir tot això en termes ideològics només dur a això que hem vist, a arribar a aquí, discutir i discutir, passen quatre anys i s'ha parlat de tot, però ningú s'ha ocupat de les coses. I, així, potser que tots ens

haguem convertit en uns grans filòsofs, però sense haver-nos ocupat d'arreglar els problemes, de materialitzar les coses. Jo ja fa tants d'anys que estic en política, que sé que si no t'ocupes de les coses..., pot ser hi hagi gent que parli millor que jo, o que estructura millor els seus arguments, però la meua obligació és ocupar-me de les coses.

-Vostè parla més com un batle que com un conseller, sembla que no es vol llevar la mentalitat de batle.

-Sí, potser. Però el que no em vull llevar és la mentalitat de persona, de persona que sap que l'única manera de fer política és fer les coses que els ciutadans volen i no aquelles que personalment t'agradaria fer.

-Sa Pobra, localitat d'on va ser batle, té prop d'un 15% d'immigració, fonamentalment del Marroc, un percentatge superior al de la mitjana de les Balears i a l'espanyola. Quina és l'experiència si tenim en compte que a les Illes la immigració laboral no ha arribat, com en els països del nostre entorn, en un període de 30 o 40 anys, sinó en un període molt més curt de temps?

-Sa Pobra figura ara dins un projecte europeu, transversal, el projecte Equal, que inclou a més petita escala una sèrie de municipis del litoral mediterrani de l'Estat espanyol, per al desenvolupament de polítiques transversals, que es relacionen amb les que es fan a altres llocs, a altres països. I un dels programes del projecte és de lluita contra la xenofòbia. I és cert que la gent sembla haver descobert l'ona migratòria des de fa 5 o 6 anys. Però aquesta ona ve de l'any 83 i nosaltres, des de sa Pobra, ja ho dèiem, però llavors ningú no ens escoltava. Fins i tot, jo havia de lluitar, l'any 91, perquè tot i que a sa Pobra els volíem i no hi havia problemes, s'havien d'explicar les coses als pobles veïns, on no els volien. I havia de dir allò que és obvi, que no els podem negar que s'estableixin, que és una qüestió de drets i, en el cas dels pobles, facilitar-los el lloguer de cases. Realment, el que jo pens és que d'aquesta qüestió el que s'ha de fer és convertir-la en una oportunitat. Perquè aquesta gent ve a fer la feina que no volen fer ni els mallorquins ni els menorquins ni els eivissencs. I, és clar, volem que les feines brutes i més feixugues les facin uns altres, però, després, resulta que no els volem veure quan anam per la plaça. I jo el que dic és que qui pensi així no té futur, perquè aquelles feines que ningú no vol sempre les haurà de fer algú i això s'ha de reconèixer.

SA POBLA: D'UN EN UN

-Sa Pobra pot arrogar-se el paper de capdavanter quant a polítiques d'integració?

-Hem estat pioners quant a parlar amb la gent, per conèixer el problema. No hi ha un manual, llavors només podem dir que hem estat pioners en el contacte amb la gent, hem parlat amb els pares i els hem explicat que els al·lots han d'anar a escola, que no hi pot haver absentisme, hem parlat amb les dones perquè surtin, per explicar-los que no tenen perquè estar tot el dia a ca seva esperant l'home, que poden anar a comprar i que per anar a comprar no hi ha llei d'estrangeria, els hem dit que no necessiten cap llei per ser al poble. I que si han de menester un medicament per al seu fill poden sortir

tranquil·lament i anar al metge sense cap inquietud, o si han de comprar llet o menjar..., i això els ho hem dit a la cara, un per un. Els hem explicat també que aquí tenim uns costums, però que això no implica que hagin de canviar els seus, que no els demanam que ho canviïn tot, però que han de respectar la nostra manera de fer. Hi hem parlat per fer-los veure que han d'aprendre la nostra llengua, perquè vagin a cursos de català i de castellà. I aquesta feina, que és un dia a dia, l'hem feta. I incorporarem, quan ningú no ho feia, els educadors culturals; o els mediadors, que nasqueren a sa Pobla i que ara són per tot.

-I com definiria l'evolució d'aquesta població de sa Pobla des del 1983 fins ara?

-Del 15% de població immigrant a sa Pobla, un 13% o un 14% són magribins. I si és cert que és un tipus de gent que du molt arrelada la seva cultura, també ho és que jo tampoc no he vist que hi hagi diferències amb relació a altres col·lectius d'immigrants, respecten perfectament la nostra cultura. Al llarg d'aquests anys s'ha produït una evolució i una integració molt clara. I no només entre els joves sinó d'una manera bastant global. En aquests moments, molta d'aquesta gent fa feina a la construcció, però no només de peons sinó d'encarregats, a feines amb responsabilitats; hi ha gent que treballa a hotels, o de maitre als restaurants, o de jardiniers. Abans, molts treballaven al camp però tot això s'ha mogut i estan molt distribuïts per sectors.

-I com resolen el problema de la integració de les dones?

-Bé, ara, a sa Pobla, es duen a terme una sèrie de tallers, per exemple, de confecció o de roba usada, per després vendre-la, amb la Creu Roja. És una de les maneres d'intentar que facin activitats fora. No podem dir que les dones facin feina, perquè encara no som capaços de fer que surtin de ca seva. No surten, això és així. I des de l'ajuntament es parla amb els homes, perquè són els que decideixen en els temes d'escola o de metge...; als mítings que jo feia, sempre dirigia el discurs cap als homes, perquè són els que han de canviar en aquest sentit..., i li puc dir que mai no he tengut por de parlar-los clarament. Mai no he tengut cap problema. Que hi ha gent que no acaba de fer-se als costums d'aquí? N'hi ha, això és cert, però aquesta és la feina que tenim. I crec, per l'experiència acumulada, que si invertim hores i doblers, però sobretot hores, es poden canviar les sensibilitats. I, al cap i a la fi, hem de fer d'aquesta situació una oportunitat per a nosaltres, perquè fan feines que nosaltres no volem fer, i després voldrem cobrar les nostres pensions. Hem de ser conseqüents i veure tot aquest fenomen com una oportunitat i no com un problema. Hem de pensar que tot això és una cadena i que d'aquí a quinze anys ningú no se'n recordarà del que passa avui, però el futur depèn d'allò que fem ara. I jo me'n record perfectament de fa quinze anys, de com era abans, tenc una visió de tot aquest fenomen, perquè l'he viscut directament durant molt de temps.

-En aquest cas, sí que podrà fer una projecció sobre què podrà passar en el futur.

-És evident que el flux és mal d'aturar, i més si aquell que ve comunica als altres que poden venir, que aquí hi ha

possibilitats de feina. Però també pens que si hem arribat, per exemple a sa Pobla, a un 15% de la població, tampoc no es podrà estendre molt més. I no és una qüestió de l'activitat que hi ha a sa Pobla, perquè a sa Pobla vénen per viure-hi, no per treballar, vénen perquè hi ha família, coneguts i casa. Perquè no és cert que venguessin a sa Pobla per la feina al camp, a sa Pobla ja fa deu anys que al camp no hi anaven ni cent persones.

-I com s'enfrontaria al típic conflicte que sol dividir les col·lectivitats, que sol radicalitzar les actituds, per exemple el del mocador al cap?

-Mai no hem tengut aquest tipus de conflictes. Des del meu punt de vista aquestes qüestions són per a la gent que té temps per perdre. Les joves segueixen la moda, veuen la televisió i si abans duen mocador al cap, ara no el duen. Si arriben i en duen, al cap d'un any ja no en duren. Ara bé, si es fa un conflicte d'això, si els ho re-treus, hi aniran tota la vida amb el mocador; si no els ho dius, fora problema. Al final, si fas un conflicte d'aquestes qüestions es converteixen en símbols. D'alguna manera nosaltres els arraconam i quan els arracones, es defensen amb allò que tenen. La normalitat és el més important. En un món com el nostre, on el moviment de persones no és el del segle XIX o de principis del segle XX, és molt difícil voler condicionar les coses dels altres i si es fa qüestió, lògicament la gent es posa a la defensiva, però si no en fas, no passa res. Pensem per exemple:

**"Pèrdua d'identitat?
L'evolució no depèn de
nosaltres. El discurs de
"lo nostro" està acabat,
"lo nostro" ja no es
troba enlloc"**

"Si no ens enfrontam ara a les reaccions xenòfobes, d'aquí quinze anys tendrem problemes"

-Considera que hi ha un perill de radicalització d'aquesta societat en matèria d'immigració?

-No, que ha d'anar!, crec que no. Ara bé, sí que hi ha reaccions xenòfobes. I hem d'intentar que la gent entengui que això no serveix de res. Però, a poc a poc, parlant. A sa Pobla, l'any 91, hi havia algunes situacions que podien preocupar la gent, situacions que ara no es donen. Els governants han de fer possible una normalització de les relacions i que desapareguin els sentiments xenòfobs. Per quedar bé, podria dir una altra cosa, però la realitat és que hi ha sentiments xenòfobs i, amb la meua experiència a la mà, el que veig és que si no ens enfrontam a aquesta qüestió ara, i esborram les circumstàncies on aquesta xenofòbia pugui sorgir, tendrem problemes d'aquí quinze anys. I aquesta és la nostra responsabilitat perquè, en el futur, ens podran demanar per què no férem polítiques adreçades a lluitar contra la xenofòbia. Per començar, tots, tots, hem de fer d'aquesta qüestió una oportunitat, contemplar-la des del punt de vista positiu. De la mateixa manera que qui coneix quatre idiomes té més oportunitats, si coneixem cultures diverses, també és un avantatge, un enriquiment. Crec en la societat de benestar, la practic, i he deixat bona part de la meua carrera política per defensar-la. Però no hi ha defensa del benestar si no es fa per a tots, amb independència de si la gent és immigrant o no, hem de mirar-los com a ciutadans.

si miram fotos del turisme dels anys quaranta podem veure dones d'aquí que anaven a la platja amb mocador, i si miram fotos dels cinquanta o seixanta, i dels setanta, veurem dones amb mocador que anaven a missa. Què ha passat? Que els costums canvien. No ens hem d'aturar en això. Ara bé, a alguns partits polítics si els llikes aquest discurs resulta que queden sense cap tipus de discurs.

-Per què no concreta a qui critica?

-Des del meu punt de vista, el Pacte no va saber dur aquesta qüestió. Per un costat, deien que sobrava gent i per l'altre que la Llei d'estrangeria s'havia d'obrir més. També s'ha de dir que és un tema difícil i, ja ho he dit, jo tampoc no tenc un manual. Hem de ser capaços d'evolucionar sense una solució màgica. Jo només puc argumentar amb allò que sé del dia a dia, de conversar amb els sindicats, amb la Creu Roja, amb les associacions de magribins, amb els directors de les escoles, amb la Conselleria d'Educació, amb la gent de benestar social de l'ajuntament, amb els voluntaris, amb els mateixos immigrants..., amb tots els que hi estan involucrats. És un tema complex, per tant, no podem dogmatitzar. I qui vulgui fer-ho, al final, és normal que se la pegui.

UN PACTE ENTRE PARTITS

-Vostè va presentar una ponència en el darrer congrés regional del PP sobre la immigració. Quines línies d'actuació proposava?

-Una mica tot el que ara deia. És a dir, la defensa de drets iguals per a tots. I, en el dia a dia, fer de la immigració una oportunitat. I sempre dins el marc de la llei. Que la llei s'ha de modificar? Que es modifiqui si és necessari. Però, a partir d'aquí, perdre el temps només amb allò que val la pena. Jo no perdre temps en discussions ideològiques sobre si tal o si qual, però em preocuparé que si hi ha una nina que no va escola hi vagi; hem de fer polítiques que beneficinen els ciutadans. La meua feina és que vagi a escola, que resulta que és una immigrant il·legal?

Doncs, que es preocupi qui s'ha de preocupar, que es preocupi la Delegació del Govern, que jo em preocuparé de les meves responsabilitats, aquesta és la meua feina. La meua feina és que el centre de salut la rebí. Si jo, d'aquí a deu anys, em trobàs que no tenc feina en aquesta terra, lògicament me n'aniria a cercar-la on fos, jo també vull tenir un futur. Ens hem de fer aquestes reflexions, la gent ha de pensar què passaria si ells es trobassin en el lloc d'aquesta gent.

-No té cap temor d'una pèrdua de les característiques culturals per la ràpida i la intensitat de l'afluència immigratòria?

-Jo no puc dir cap on evolucionaran les coses. Ara, el que crec és que tampoc no s'ha de fer problema d'aquestes qüestions. La població infantil està escolaritzada i tots aprenen el català i, de fet, el parlen. A sa Pobla, des

dels tres anys, estan escolaritzats en català. A més, la identitat és una qüestió que està en permanent evolució. La nostra identitat ara no és la mateixa que teníem el 1700, i d'aquí a mil anys, què passarà? Totes aquestes cridades per una suposada pèrdua d'identitat..., clar, aquí hi ha gent que ha de viure de dir això, perquè si no, de què viuria? L'evolució de totes aquestes qüestions no depèn de nosaltres. Evidentment, parlem de cultura, de persones, no del medi ambient ni de la sostenibilitat. Què puc dir jo sobre els fluxos migratoris que pesaran sobre aquesta terra d'aquí a cinquanta anys? De quina manera persones com la meua dona, que és d'Extremadura, que arribaren en els seixanta, han modificat la manera de viure a aquesta terra? És que jo consider que vengueren i modificaren els nostres costums i, a més, crec que per a bé. No és que ho cregui, és que n'estic convençut. Però, és clar, als seixanta la gent no deia el mateix, aquell que llavors tenia por del canvi és el mateix que ara també en té. Aquest és un discurs que està acabat. És el discurs d'aquell que està sempre damunt "lo nostro". Quan ja "lo nostro" no es troba enlloc.

-És partidari d'un pacte per evitar que el tema de la immigració s'utilitzi de manera instrumental o demagògica per part dels partits?

-Personalment, és una proposta que vaig fer la passada legislatura al Parlament i, la realitat és que les forces del Pacte tengueren problemes per consensuar-la. Després, consensuaren una altra formulació i, entre tots, l'aprovaron, però la que es va aprovar no tenia tanta profunditat com la que va formular el meu partit, que portava una càrrega de compromís més forta. Però ja tendrem oportunitat, al llarg d'aquesta legislatura, de tornar a parlar d'això, entre d'altres raons, perquè els partits del Pacte tendran necessitat, ja es veurà, de parlar-ne. Hi ha gent que ha de menester parlar d'això, o sigui, que el tema sortirà, segur. El problema és veure des de quin punt de vista volen parlar, si des del punt de vista de les persones, dels immigrants, o des del punt de vista que pretén justificar les seves posicions.